

megatendencies, development of the educational environment of pedagogical university with the help of scientific researches, formation of competence in creating a new knowledge are conditioned. Under the "scientific school" is meant the research team that combines more than one generation of scientists who are developing a scientific problem of academic focus within a particular scientific and educational organization and institutions. Scientific and pedagogical school systematically combines: creation of educational and methodical complexes; the usage of original methods of teaching with the use of modern means of communication; active involvement of students to research activities; carry out research and teaching activities. The creation of centers of fundraising at pedagogical universities, which will undertake the seeking resources, necessary for effective international educational, scientific and research activities. Mutually agreed implementation mutually acceptable anthropocentric educational technologies should be a mandatory condition for the development of the world educational space. They will connect the theoretical (objective) and personal (subjective) knowledge, providing a new type of relations between teaching science and practice, teacher and student, individual creative development trajectory of each participant the educational process.

Keywords: contextual and professional training, quasi professional activity, diversification of magistracy, practice-oriented education, educational technology, scientific school, tutoring.

Н. Демяненко, д-р пед. нав., проф.

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, Украина

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ИЗМЕНЕНИЕ ПРИОРИТЕТОВ

Исследуется проблема компетентностно-контекстной модели подготовки педагогических кадров на фоне изменения структуры образовательной деятельности, наращивания исследовательской компоненты, расширения функций педагогического университета в инновационной социально-экономической среде.

Ключевые слова: контекстно-профессиональная подготовка, квазипрофессиональная деятельность, диверсификация магистратуры, практико ориентированное обучение, педагогическая технология, научная школа, тьюторство.

Відомості про автора

Демяненко Наталія Миколаївна – Україна, м. Київ., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Контактна інформація: email: natdemyanenko@mail.ru

Демяненко Наталія Николаевна – Украина, г. Киев, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики и психологии высшей школы Национального педагогического университета имени М.П. Драгоманова

Контактная информация: email: natdemyanenko@mail.ru

Demyanenko Nataliya Mykolayivna –Ukraine, Kyiv, Doctor of Science (Pedagogics), Professor, Head of Pedagogics and Psochology Chair of National Pedagogical Dragomanov University.

Contact information: email: natdemyanenko@mail.ru

УДК 37.013.3

М. Жиленко, канд. пед. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

РОЛЬ КЛАСИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

В статті розглянуто роль класичних університетів у забезпеченні розвитку суспільства у відповідності з вимогами його провідної організаційної культури. Досліджено основні тенденції сучасної університетської освіти. Запропоновано відповідь на запитання: в рамках якого типу навчального закладу може бути вирішена проблема відповідності освіти вимогам сучасної організаційної культури суспільства? Висловлено авторське бачення шляхів розвитку методології навчальної діяльності студентів на базі досягнень вітчизняної класичної університетської освіти.

Ключові слова: тип організаційної культури, методологія навчальної діяльності, технологічне суспільство, професійні компетентності, рівні методології діяльності, центр професійної культури, модель, алгоритм, база даних, ліберальна модель освіти, компетентністний підхід.

Постановка проблеми. Зміна парадигм учіння у відповідності з історичними типами організаційної культури у сучасному світі орієнтують педагогічну науку на пошук нових засад, нового тлумачення методологічних і теоретичних основ визначення змісту і організації процесу підготовки у вищих навчальних закладах. Україна, як держава, що прагне зайняти гідне місце у світовій спільноті має орієнтуватися на найвищий рівень узагальнень в теорії і практиці освітньої діяльності.

Висунення і обґрунтування сучасної педагогічної теорії, що базується на культурологічних та соціально-економічних перспективах розвитку освітнього простору в Україні, має носити прогностичний, випереджувальний характер і сприяти прискоренню розвитку в усіх сферах суспільних відносин. В зв'язку з цим на особливу увагу заслуговує опрацювання сучасних технологій навчальної і педагогічної діяльності.

Безумовно, що перехід до технологічного суспільства, структурованого за принципом комунікативності і професійних відношень в рамках проектно-технологічного типу організаційної культури вимагатиме підготовки фахівців, здатних створювати проекти, що будуть успішними у конкурентному середовищі і за масштабністю мати рівень від місцевого значення до загальносвітового. Проекти і програми вже сьогодні носять масовий характер і виникає питання, як їх обслуговувати.

Жодна теорія, жодна професія не зможуть забезпечити увесь технологічний цикл. Отже, виникає питання, як готувати фахівців для професійної діяльності в рамках проектно-технологічної культури. Якими особистісними характеристиками, професійними компетентностями вони мають володіти, а головне, як готувати їх до такої діяльності у вищому навчальному закладі. Нове завдання, що постає перед системою вищої освіти – для успішної діяльності і кар'єри людині необхідно бути не тільки професіоналом, але й здатним активно і грамотно включатися у різні цикли великих технологічних проектів. Для оптимізації процесу, змісту і результатів діяльності, включення їх у систему загального проекту фахівець повинен володіти методологією діяльності на всіх рівнях: філософському, загальнонауковому, конкретна науковому і технологічному. І оволодіти такою методологією випускник може тільки у діяльності. Отже, навчальна діяльність у вищому закладі освіти має бути побудована як проектна. Освітня програма підготовки у вузі має бути проектом, метою якого є набуття випускниками компетентностей, передбачених майбутньою діяльністю. Таким чином, постає проблема організації такої навчальної роботи у вузі, яка дасть можливість підготувати випускника, здатного до діяльності в рамках проектно-технологічної організаційної культури. Але тут же виникає інша проблема, чи може

бути така підготовка всезагальною, з усіх напрямів, спеціальностей і спеціалізацій? Напевно, що вузькофахова підготовка не дасть можливості випускнику піднятися до найвищих рівнів узагальнення. Бернард Шоу, зокрема вважав, що "два процента людей думають, три проценти вважають, що вони думають, а 95 процентів людей краще вмруть, ніж будуть думати". В навчальній діяльності завжди будуть присутніми всі типи організаційної культури і саме це дає можливість масової підготовки спеціалістів з вищою освітою. Але, якщо мова йде про підготовку спеціалістів для найвищого на сьогодні типу організаційної культури в суспільстві, треба дослідити, наскільки масовою і всезагальною може бути така підготовка? Який тип навчального закладу може її забезпечити? Якою має бути навчальна діяльність, щоб забезпечити відповідний зміст і рівень компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Звернемося до історії освіти. Загальновідомо, з XI ст., коли на теренах Західної Європи починають поширюватись політичні, економічні, культурні зв'язки, масово виникають і зростають міста де розвиваються торгівля й ремесла і, як наслідок, у суспільстві з'являється підвищений попит на знання – беруть свій початок класичні університети. Якщо звернутися до аналізу типів організаційних культур суспільства Західної Європи на той час, то виникнення університетів якраз і відображає перехід від корпоративно-ремісницького типу (в основі діяльності якого – зразок і рецепт його створення, що передавався із дотриманням багатьох умов: відбір, суворий ієрархія доступу до складових рецепту тощо) до організаційної культури професійного типу. Тут базовою діяльністю стає наука. Саме наука у професійно організованому суспільстві стає основою відображення єдиної картини світу і загальних теорій [2]. По відношенню до цієї картини виділяються приватні теорії і відповідні предметні області професійної діяльності [3]. Практичну відповідь на такий попит дала категорія людей, які професійно почали займатись педагогічною працею і разом зі своїми учнями об'єднувались у різноманітні товариства і братства: купецькі гільдії, торгово-промислові цехи, корпорації тощо. Такі "вільні школи" дали початок створенню вищих навчальних закладів і стали називатися *universitas magistrorum et scholarium* (корпорація викладачів і студентів), а згодом скорочено – *universitas*, тобто університет [4]. Досвід організації перших університетів поширювався в країнах Європи та світу і поступово перетворився на класичний. У 1088 році в італійському місті Болонья було відкрито саме такий перший університет. Далі виникають університети в інших містах і країнах Європи, зокрема Парижі (1150 р.), Оксфорд (1167 р.), Салерно (1173 р.), Валенсії (1178 р.), Кембриджі (1209 р.) тощо [4].

Мета і завдання. Визначення тенденцій розвитку методології навчальної діяльності студентів у відповідності з вимогами сучасного суспільства є метою дослідження в даній статті. А завданням відповідно виступає з'ясування вимог до вищого навчального закладу в якому може бути здійснена така підготовка.

Виклад основного матеріалу. Центром професійної культури протягом майже тисячолітньої історії були наукові знання, а "виробництво" таких знань – основним видом діяльності, що визначав можливості матеріального і духовного виробництва. Центрами ж такого виробництва протягом усього цього часу були класичні університети [2].

Які зміни у розвитку суспільства відбуваються сьогодні? Професійна культура за рахунок своєї теоретичної могутності породила способи виготовлення нових знакових форм (моделей, алгоритмів, баз даних і т.д.).

Технології, поряд з проектами і програмами стали провідною формою організації діяльності. Аналіз сучасних відносин (виробництва, розподілу, обміну і споживання) показує, що жодна теорія, жодна професія не можуть обслуговувати увесь технологічний цикл. Таким чином, із виникненням необхідності розвитку нового проектно-технологічного типу організаційної культури проекти і програми стали масовими і потребують підготовки фахівців, здатних їх обслуговувати. Але забезпечується їх обслуговування вже не стільки теоретичними знаннями, скільки аналітичною діяльністю, що більшою мірою вимагає не рівня знань, умінь, навичок, а трансформації теоретичних знань і продуктивного підходу до їх використання.

Починаючи з середини двадцятого століття ми спостерігаємо перевиробництво, достаток, що породжує суспільство масового споживання. Це призводить до конкуренції, великих змін політичних, економічних, правових ситуацій. Як наслідок, практика повинна постійно перебудовуватись. Динамізм практики і конкуренція, у свою чергу, вимагають інноваційних підходів. Новою парадигмою освітньої діяльності в таких умовах має стати і стає інноваційне навчання – орієнтоване на створення готовності особистості до швидких змін у суспільстві, до невизначеного майбутнього за рахунок розвитку здатності до творчості, різноманітних форм мислення, співпраці, відкритого типу сприймання [4].

Отже рисами інноваційного навчання, яке сьогодні має бути запропоноване суспільству навчальними закладами є:

- відкритість навчання майбутньому;
- формування здатності до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей;
- формування здатності до сумісних дій у нових ситуаціях.

Постає питання, який тип навчального закладу може впоратися із такою місією? Щоб відповісти на запитання, чи здатні її виконати сучасні класичні університети, буде доцільно розглянути в загальних рисах, як в теперішній час виглядає вища університетська освіта у провідних країнах Європи та США, а також, що являє собою сьогодні університетська освіта в Україні.

У США відсутня єдина державна система освіти. Відсутній державний інститут, який би розробляв єдині програми навчання, умови прийому студентів і аспірантів. Тому програми варіюються від університету до університету. Отже, особливого значення набуває вибір абітурієнтом учбового закладу [4]. Модель освіти в США називається ліберальною. У ній учасники освітнього процесу виступають як незалежні, самостійні суб'єкти ринкових відносин. Кожен студент розглядається носієм певних потреб, які він формулює у вигляді конкретних вимог. За умови оперативного реагування освітнього закладу на державний попит, споживач одержує необхідну послугу і оплачує її. Важливо підкреслити, що в цій ситуації держава не несе перед студентами відповідальності за навчання і працевлаштування випускників.

У європейській моделі освіти існує безліч варіацій. Але, не дивлячись на відмінності систем освіти європейських держав, у них є одна схожа риса з американською освітою – прихильність до ліберальної моделі (*Liberal Arts*), використання якої формує у людини звичку робити вибір і відповідати за нього. Модель дозволяє студентам самостійно обирати курси із запропонованих програм, що набувають поширення у кредитно-модульній системі організації навчального процесу в основу якої покладена предметна система.

Аналіз сучасних підходів до місії "традиційних" (або "класичних") університетів показує, що сьогодні їх про-

відною функцією стає формування критичного мислення на основі усвідомлення ними відповідальності перед суспільством за свою роль у справі служіння суспільному благу. Значить можна стверджувати, що місію забезпечення переходу людства до нової проектно-технологічної організаційної культури суспільства мають виконувати саме вони [4].

Тепер розглянемо другу частину проблеми, заявленої на початку статті – яким чином можна визначити тенденції розвитку методології навчальної діяльності студентів класичних університетів в Україні, щоб вони виконували заявлену місію.

Класичні університети на території України пройшли тривалий період свого становлення і функціонування, зарекомендували себе авторитетними й широко визнаними навчально-науковими закладами як в Україні, так і за кордоном. На момент проголошення незалежності України, в 1991 році, на її території існувало 10 державних університетів, діяльність яких було побудовано за зразком світових класичних: Київський, Харківський, Одеський, Дніпропетровський, Львівський, Чернівецький, Ужгородський, Донецький, Сімферопольський, Запорізький [5]. Отже, для аналізу методології навчальної діяльності студентів і визначення тенденцій її розвитку є потужна дослідницька база, на основі якої вона може бути розглянута як складова професійної підготовки. Для визначення сьогоденної ролі класичних університетів в Україні треба здійснити науково-практичний аналіз розвитку методології навчальної діяльності студентів класичних університетів в історії вітчизняної педагогічної думки за достатньо тривалий період, (наприклад, початок ХХ – початок ХХІ століття), розкрити її сутність і зміст. В процесі дослідження має бути розкрито сутність ключових термінів і понять методології навчальної діяльності. Важливим завданням дослідження має стати вивчення загального стану розвитку методології, характеристика її особливостей саме для студентів класичних університетів, виявлення тенденцій розвитку, що визначаються сучасними умовами. Не менш важливим є завдання провести моніторинг рівня розвитку методології навчальної діяльності студентів у класичних університетах, здійснити прогностичне обґрунтування міждисциплінарного підходу до розвитку методології навчальної діяльності студентів класичних університетів в Україні. І тільки на цій основі можна обґрунтовано говорити, що в Україні є навчальні заклади, які можуть виконати роль соціальних інститутів щодо забезпечення змісту і рівня підготовки сучасного фахівця.

Висновки

1. Зміна парадигм учіння у відповідності з історичними типами організаційної культури у сучасному світі орієнтують педагогічну науку на пошук нових засад, нового тлумачення методологічних і теоретичних основ визначення змісту і організації процесу підготовки у вищих навчальних закладах.

2. Висунення і обґрунтування сучасної педагогічної теорії, що базується на культурологічних та соціально-економічних перспективах розвитку освітнього простору в Україні, має носити прогностичний, випереджувальний характер і сприяти прискоренню розвитку в усіх сферах суспільних відносин.

3. Перехід до технологічного суспільства, структурованого за принципом комунікативності і професійних відношень в рамках проектно-технологічного типу організаційної культури вимагатиме підготовки фахівців, здатних створювати проекти, що будуть успішними у конкурентному середовищі і за масштабністю мати рівень від місцевого значення до загальноосвітнього.

4. З розвитком проектно-технологічного типу організаційної культури проекти і програми стають масовими і потребують підготовки фахівців, здатних їх обслуговувати, що забезпечується здатністю до аналітичної діяльності, вимагає рівня трансформації теоретичних знань, продуктивного підходу до їх використання.

5. Новою парадигмою освітньої діяльності в умовах суспільства масового споживання має стати і стає інноваційне навчання – орієнтоване на створення готовності особистості до швидких змін у суспільстві, до невідомого майбутнього – за рахунок розвитку здатності до творчості, різноманітних форм мислення, співпраці, відкритого типу сприймання.

6. Аналіз сучасних підходів до місії "традиційних" (або "класичних") університетів показує, що сьогодні їх провідною функцією стає формування критичного мислення на основі усвідомлення ними відповідальності перед суспільством за свою роль у справі служіння суспільному благу. [1]. Отже місію забезпечення переходу людства до нового типу організаційної культури мають виконувати саме вони.

7. Для аналізу методології навчальної діяльності студентів і визначення тенденцій її розвитку в системі вищої освіти України є потужна дослідницька база, на основі якої вона може бути досліджена як складова сучасної підготовки найвищого освітнього рівня.

8. Щоб визначити роль, яку мають відігравати класичні університети в сучасній системі вищої освіти України треба здійснити науково-практичний аналіз розвитку методології навчальної діяльності студентів класичних університетів в історії вітчизняної педагогічної думки за достатньо тривалий період і побудувати тренд її подальшого розвитку з урахуванням вимог проектно-технологічного типу організаційної культури.

Запропонований підхід можна розглядати як програму, виконання якої збільшить підстави для оптимізації навчальної діяльності в класичних університетах у відповідності з вимогами сучасності, сприятиме прийняттю обґрунтованих рішень щодо змісту і напрямів реформування вищої освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Краевский В.В. Методология педагогического исследования: Посobie для педагога-исследователя. / Коллективный рецензент – кафедра педагогики Самарского государственного педагогического института). – Самара : Изд-во СамГПИ, 1994. 165 с. – ISBN 5-8428-0038-1.
2. Новиков А.М. Методология образования. Издание второе. – М.: "Эвес", 2006. – 488 с. [Научный редактор: канд. пед. н., доц. Т.В. Новикова]. / Рецензенты: д-р техн. н., проф. Д.А. Новиков; д-р. пед. н., проф. Н.Е. Вазеевская. – УДК 7456. – ББК 7400. – ISBN 5-85449-127-6.
3. Лаврентьева О.Г. Европейские университетские модели в современной России [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf>. – С. 157–161.
4. Задонская И.А. История развития университетского образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf> – С. 141–148.
5. Масальский В., Димиденко Г. Класичні університети України: історія походження та зміст терміна [Текст] / Схід, 2010, № 7 (107). – С. 105–110.

References

1. Kraevskiy V.V. Metodologiya pedagogicheskogo issledovaniya: Posobie dlya pedagoga-issledovatelya. / Kollektivnyy retsenzent – kafedra pedagogiki Samarskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo instituta). – Samara : Izd-vo SamGPI, 1994. 165 s. – ISBN 5-8428-0038-1.
2. Novikov A.M. Metodologiya obrazovaniya. Izdanie vtoroe. – M.: "Eves", 2006. – 488 s. [Nauchnyy redaktor: kand. ped. n., dots. T.V. Novikova]. / Retsezyenti: d-r tehn. n., prof. D.A. Novikov; d-r. ped. n., prof. N.E. Vazheevskaya. – UDK 7456. – BBK 7400. – ISBN 5-85449-127-6.
3. Lavrenteva O.G. Evropeyskie universitetskie modeli v sovremennoy Rossii [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf>. – S. 157–161.
4. Zadonskaya I.A. Istoriya razvitiya universitetskogo obrazovaniya [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf> – S. 141–148.
5. Masalskiy V., Dimidenko G. Klasicnl un'versiteti Ukra'ini: Istorlya pohodzhennya ta zmlst terminu [Tekst] / Shld, 2010, # 7 (107). – S. 105-110.

N. Zhylenko, Ph. D., Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF CLASSICAL UNIVERSITIES IN MODERN SYSTEM OF EDUCATION

The role of classical universities in the development of society according to the requirements of leading organizational culture has been considered in this article. The basic trends of modern university education have been studied. An answer has been suggested to the question: under which type of institution the problem of education's matching to the requirements of modern organizational culture of the society can be solved? The connection between the stages of development of society and the changing of requirements to the methodology of training in classical universities has been tracked. It has been suggested that the basis of the new educational paradigm of the innovative learning has to become. The basic features of such training and the conditions that allow its implementation have been given. The author's vision of ways of development of the students' learning activities methodology on the basis of national classical university education achievements has been expressed.

Keywords: type of organizational culture, methodology of training activities, technological society, professional competence, levels of methodology of activity, the center of professional culture, model, algorithm, database, liberal model of education, competence approach.

Н. Жиленко, канд. пед. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

РОЛЬ КЛАССИЧЕСКИХ УНИВЕРСИТЕТОВ В СОВРЕМЕННОЙ СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассмотрена роль классических университетов в обеспечении развития общества в соответствии с требованиями преобладающей организационной культуры. Исследованы основные тенденции современного университетского образования. Предложен ответ на вопрос: в рамках учебного заведения какого типа может быть решена проблема соответствия образования требованиям современной организационной культуры общества? Высказано авторское видение путей развития методологии учебной деятельности студентов на базе достигнутых отечественного классического университетского образования.

Ключевые слова: тип организационной культуры, методология учебной деятельности, технологическое общество, профессиональные компетентности, уровни методологии деятельности, центр профессиональной культуры, модель, алгоритм, база данных, либеральная модель образования, компетентностный подход.

Відомості про автора

Жиленко Микола Володимирович – Україна, м. Київ, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Контактна інформація: +38044 521 35 13, E-mail: colonel55@ukr.net

Жиленко Николай Владимирович – Україна, г. Киев, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики факультета психологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко

Контактная информация: +38044 521 35 13, E-mail: colonel55@ukr.net

Zhylenko Mykola Volodymyrovych – Ukraine, Kyiv, Ph. D., Associate Professor, Associate Professor of Pedagogics Chair of Psychology Department of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Contact information: +38044 521 35 13, E-mail: colonel55@ukr.net

УДК 371.0/3.42:179.7:316.334.55.7124

Т. Ковальчук, канд. пед. наук, доц
К. Гостева, магістр

Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ

ПРОФИЛАКТИКА СУИЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ СТАРШОКЛАСНИКІВ СІЛЬСЬКИХ ШІЛ

У статті висвітлено сутність соціально-педагогічної профілактики суїцидальної поведінки старшокласників Мирненської ЗОШ І-ІІІ ст. Відображено ретроспективу трактування і ставлення до суїциду у філософській, соціально-педагогічній літературі. Отримано результати експериментального дослідження з визначення рівня особистісної та реактивної тривожності старшокласників цієї школи. Розроблено практичні рекомендації щодо організації соціально-педагогічної роботи з старшокласниками у сільських школах. Схарактеризовано технологію соціально-педагогічної профілактики суїциду. Доведено, що програма соціально-педагогічної технології профілактики суїцидальної поведінки старшокласників в умовах сільської школи має включати ряд етапів і базуватися на підході до профілактики суїцидальної поведінки старшокласників на основі ранньої діагностики цих процесів.

Ключові слова: профілактика, суїцид, самогубство, спроба самогубства, суїцидальна поведінка, шкала суїцидальності, тривожність, особистісна тривожність, реактивна тривожність, технологія соціально-педагогічної профілактики суїцидальної поведінки, сенс життя

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні збільшилась кількість самогубств серед підлітків та старшокласників. За статистикою вона посідає одне з провідних місць серед країн світу за рівнем скоєння суїцидів. За даними Державного комітету статистики на 100 тис. населення припадає скоєння 22 суїцидів. У порівняльному аналізі ця причина смерті є найпоширенішою після природної смерті від хвороб системи кровообігу та смерті від зовнішніх чинників. За статистикою Всесвітньої організації охорони здоров'я більшість з тих, хто скоїв самогубство – це молодь і діти віком до 14 років. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВОЗ), на початку 50-х років ХХ ст. з'явилася тенденція до збільшення кількості самогубств. Щорічно від них гине приблизно 600 тисяч осіб. Частка самогубств в загальній кількості всіх людей, які щороку вмирають у світі, становить 2%. Це більше, ніж від убивств у мирний час. Загальна кількість смертей унаслідок самогубства у світі перевищує сумарну кількість смертей від

тифу, дизентерії, скарлатини, дифтерії, коклюшу, менінгококової інфекції, поліомієліту, кору, малярії, бронхіту та ревматизму. Тому для багатьох країн світу суїцид став однією з гострих соціальних проблем. Зокрема, ця проблема є надзвичайно актуальною і для України.

Мета і завдання дослідження: висвітлити сутність соціально-педагогічної профілактики суїцидальної поведінки старшокласників Мирненської ЗОШ І-ІІІ ст., експериментально перевірити рівень схильності старшокласників в умовах сільської школи до суїцидальної поведінки, показати результати експериментальної перевірки технології соціально-педагогічної профілактики.

Стан дослідження. Ставлення до проблеми суїциду упродовж епох було різним і багато в чому залежало від релігій та морально-етичних норм і традицій. Не дивлячись на те, що різними науками розробляються і застосовуються на практиці все нові методи і технології попередження самогубства, тривожні тенденції не зникають. У кризові періоди життя чимало людей обмірко-